
Col·laboracions

El segon concurs de memòria alcoverenca, convocat enguany, va ser declarat desert per decisió del Jurat. El motiu adduït fou que cap dels quatre treballs presentats no responia a allò que han de ser "el contingut o l'esperit de recerca de la memòria popular", alhora que es recomanava al C.E.A. un redactat més aclaridor de les Bases. Tanmateix, la Junta Directiva de la nostra entitat pensa que els treballs aporten informacions interessants sobre el nostre passat, motiu pel qual ha considerat adient de publicar-ne alguns, en aquest i en Butlletins successius.

ELS FORMIGUERS

El *forniguer* és un pilot de llenya o d'arbúcia cobert de terra per a cremar-lo i servir d'adob (aquest és el significat segons el diccionari).

La cosa es preparava en el camp i anava així:

Havia de ser en un temps sec i que hi hagués terròs a la terra. S'agafaven feixos de llenya, tota de la mateixa mida, més o menys tres pams de llarg; al mig del feix es posava una metxa que consistia en coses seques de la terra (canyots, palla, fesoleres...) i havia de sortir més que el feix. Aleshores es posaven els feixos a terra però de la punta de l'un fins a l'altra punta hi havia d'haver dues passes i de panxa tres. En deixar el feix a terra es decantava una mica i es treia el terròs que hi pogués haver a sota; un cop tret el terròs i el feix ha quedat aposentat a la terra, amb l'ala de l'aixada s'hi arribava terròs i es feia la garlanda (la garlanda consistia en fer un arribadís tot al tombant del feix i arrecerat de manera que, així l'aguantava; era d'un pam d'alçada). Per poder quedar bé el *forniguer*, s'havia de saber fer bé la Garlanda. Llavors, amb el rascle anaven aixecant el *forniguer* (posant terra i terròs i el terròs havia de tocar el feix). Després es feia un altre tomb de rascle posant-hi el terròs sol de tal manera que només es pogués veure la metxa, tota la resta és terra i terròs. En aquesta metxa, s'hi posava foc. El foc cremava molt a poc a poc la llenya, junt amb la terra; aquesta quedava d'un color molt fosc. El feix cremava durant una hora però el caliu durava diversos dies.

Quan el feix estava cremat, s'enfonsava la terra i aleshores es tornava a omplir de coses del camp (tronxos de col, culs d'avellaner, coses que feien nosa i així s'aprofitaven i es cremaven). D'això, se'n deia el "Retorn".

Un cop el *forniguer* havia cremat tot, es passava per l'aixada, fet que consistia en arregar els terrossets petits que hi havia a la vora i posar-los en el *forniguer*; així quedava alt una altra vegada. Durant uns dies no es podia tocar pel caliu que allí hi havia; fins i tot hi havia pagesos que hi posaven les patates al caliu; per cert, que quedaven molt bones. Quan estava tot cremat s'escampava pel bancal i es llaurava perquè quedés ben

barrejat; era de molt bon treballar. A les plantes els anava molt bé i, a més de ser un bon adob, era un gran desinfectant.

La llenya més bona era l'oliver, encara que hi havia gent que ho feia amb tota mena de llenya.

A la primavera es feien *forniguers* per a les *pataques*, tomaques i les plantes d'estiu. Al juliol-agost es feien per a les plantes d'hivern, cols, bròquils, cebes... Durant l'hivern no se'n feien.

De *forniguers*, al nostre terme, se'n varen fer més o menys fins als anys 48-50.

M. TERESA FIGUERAS

CARNAVAL DE L'ANY 1927

El Carnaval és festa que, més o menys, sempre s'ha anat celebrant. Al començament de segle era un carnaval sense massa cosa transcendental; els nens es disfressaven amb carotes; fins i tot hi havia gent gran que també ho feia. Es feia ball, tiraven confetti, serpentines, caramels... abans d'entrar en el ball, la gent que anava disfressada havia de passar per secreteria per donar-se a conèixer. Les festes es començaven el Dijous Gras, que és el dijous abans del diumenge de Carnaval; aquest dia ja hi havia ball i desfildes pels carrers. El diumenge també hi havia ball. El dilluns següent es feia el "ball dels casats"; tot i tenir aquest nom hi anava la gent que en tenia ganes. El dimarts era el dia més fort, el dia de més festa; en el ball, s'hi tiraven molts caramels; també hi havia el costum d'anar a esperar el Carnestoltes, que aparentava que arribava en el tren, a l'estació. Era molta festa veure com la gent baixava pel passeig de l'estació per anar-lo a esperar. El Carnestoltes presidia els balls i el dimecres a la nit era cremat a la plaça nova; però abans es llegia el testament que aquest portava. Tanmateix el Carnaval sonat fou el de l'any 1927.

A Alcover hi havia dues societats: una, el sindicat, que és el que avui en diem Cooperativa Agrícola; i l'altra, el Cercle d'Amics. El Cercle d'Amics, en aquest any, era a la plaça nova, a la casa anomenada "Ca Xipell". Les dues societats es varen ajuntar per a celebrar millor la festa i ho van aconseguir. El dijous, el diumenge i el dilluns va ser bastant normal; però el dimarts a la tarda ho van organitzar molt bé. Varen fer carrosses. N'hi havia una que era com un avió, però posat damunt d'un carro; una altra que aparentava un vaixell, també damunt d'un carro, i hi anaven xicots disfressats de mariners; també n'hi havia d'altres en les quals anaven noies disfressades de diferents maneres; hi anava una comparsa de 6 o 7 parelles vestits amb el vestit típic català, gent muntada a cavall, banda de música. En el nostre poble hi havia uns xicots amb molta imaginació i ganes de gresca (el Bolo, el Motxo i el Pigat de Magraner). Aquests tres personatges, junt amb un altre, varen agafar un xicot que va ser mosso

al Mas del Roig (era forester), el varen deixar amb samarreta i calçotets, el varen untar amb mel i el van omplir de plomes de gallina; només se li veia la cara: el portaven en una panera de les que hi havia abans, amb tapa; la portaven entre els quatre abans mencionats. El punt de concentració fou el Portal; un cop allí units va començar la desfilada pel poble. De les carrosses sortien caramels, confetti, flautes, nines, bufetes; tot anava a dojo. Aquests quatre homes que portaven la pastera, de tan en tan es paraven, donaven dues xurriacades a la pastera i sortia el xicot tot cobert de plomes, donava unes voltes per la pastera i després una altra vegada a dins fins a l'altra parada; li deien el "Mixó Fugué".

Varen fer fer una coca tan gran que la varen portar amb una tartrana; també diuen que en el forn de Ca Malapeira (casa que la va coure) la van posar al forn amb dues vegades, que tota no hi cabia; a la tartrana també hi havia una bota de vi; la coca i el vi els varen repartir a la plaça nova. Diuen que la plaça va quedar com una catifa de les coses que hi varen arribar a llençar. Després de tota aquesta gresca, la gent va anar al ball.

M. TERESA FIGUERES